

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „ELi kütte- ja jahutusstrateegia“

(2017/C 088/17)

Raportöör: Daiva Matonienė (LT/ECR), Šiauliai linnavolikogu liige**Viitedokument:** Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „ELi kütte- ja jahutusstrateegia“

COM(2016) 51 final

POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Üldised märkused

1. tervitab Euroopa Komisjoni ettepanekut käsitada kütet ja jahutust ühise energiasüsteemi osana ning tõdeb, et siinkohal tõstetakse küttesektorit esmakordselt esile energiaspektori olulise valdkonnana, mis on väga sobiv aitamaks suurendada energiavarustuse sõltumatust, tagada energiapuuduse, saavutada kliimakaitse eesmärgid ja vähendada tarbijate kulutusi;
2. on seisukohal, et kütte- ja jahutussektori säästlikkuse tagamiseks ei saa olla üht kõigile sobivat lahendust, ja toonitab, et mõjusate tulemusteni jõudmiseks on tarvis väga mitmesuguseid lahendusi, st erinevaid tehnoloogiasid ja eri lahendusi nii üksikjuhtumiteks kui ka kogu sektoris rakendamiseks;
3. märgib siiski, et strateegia on väga üldine, puudu jääb selgusest ja selles ei öelda piisavalt konkreetset, kuidas ja millises suunas tuleks kütte- ja jahutussektorit edasi arendada, milliseid konkreetseid meetmeid tuleks seatud eesmärkide täitmiseks võtta, milline oleks nende mõju kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele, ettevõtjatele ja tarbijatele (kodumajapidamistele) ning milliseid finantstoetuse ja stimuleerimise eeskirju tuleks jätkusuutliku energiavarustuse eesmärgid silmas pidades rakendada;
4. rõhutab, et EL on endiselt äärmiselt sõltuv imporditud energiast. Kütte ja jahutus moodustavad praegu 50 % ELi aastastest energiatarbimisest. See on 59 % gaasi kogutarbimisest ja 13 % nafta kogutarbimisest Euroopas ⁽¹⁾. Need arvud näitavad suurt potentsiaali energia säästmiseks. Selle potentsiaali ära kasutamiseks on vaja võtta meetmeid kütte- ja jahutussektori ümberkorraldamiseks ning kütte ja jahutuse tõhususe tagamiseks;
5. toetab Euroopa Komisjoni ettepanekut, et kütte- ja jahutussektori võiks hõlmata liikmesriikide riiklikesse energia- ja kliimakavadesse, mis on osa energialiidu juhtimisest;
6. rõhutab, et ELi õigusaktid – nt energiatõhususe direktiiv, hoonete energiatõhususe direktiiv ja taastuvenergia direktiiv –, milles on ette nähtud konkreetsete meetmete energiatootmise või -tarbimise valdkonnas, on olulised kütte- ja jahutussektori arendamiseks. Komitee toonitab seetõttu, et nende õigusaktide tulevasel läbivaatamisel tuleks arvestada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kesksel rollil kõnealuses sektoris ning iseäranis käesolevas arvamuses esitatud soovitusi;
7. märgib, et üleilmne suundumus taastumatute energiaallikate vähenemisele, üleilmne kliimamuutus ning suurem rõhuasetus keskkonnavõimele ja inimeste tervisele määravad järjest suuremal määral kindlaks nüüdisaegsete ehituspõhimõtete suuna ja nende põhifookuse: energia säästmine ja tõhus kasutamine ning mõju keskkonnale ja inimeste tervisele;

⁽¹⁾ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A52016DC0051>

8. leiab, et strateegia võimaldab liikmesriikidel objektiivselt hinnata oma seniseid poliitilisi ja haldusotsuseid kaugküttesektori kohta ning edendada sektori arengut küttesüsteemide ajakohastamise, hoonete renoveerimise, maagaasilt taastuvatest energiaallikatest saadud või muudele, puhastest energiaallikatest toodetud kütuseliikidele ülemineku ja uute kasutajate liitmise võimaldamise kaudu. See muudaks asjaomase teenuse isegi vähem kulukaks, vähendaks tarbijate kulutusi ja tagaks linnades tervislikuma õhu;

9. kutsub Euroopa Komisjoni üles vaatama läbi ELi poliitika, et arendada välja jätkusuutlik kütte- ja jahutussektor. Üks näide, mis illustreerib ELi õigusaktide eri elementide puudulikku sidusust, on komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 244/2012,⁽²⁾ millega täiendatakse hoonete energiatõhususe direktiivi. Delegeeritud määrus võimaldab arvata taastuvatest energiaallikatest saadud soojus- ja elektrienergia hoone energiatõhususest maha, kui energiat toodetakse kohapeal, kuid mitte tsentraliseeritud energiatootmise korral. See ebakõla peidab endas ohtu, et õõnestatakse kaugkütte-, kaugjahutus- ning soojus- ja elektrienergia koostootmise süsteeme ning kahjustatakse taastuvenergia aktiivsema kasutamise, jäätmetest soojusenergia tootmise ja CO₂-heite vähendamise eesmärki; on seisukohal, et hoonete energiatõhususe valdkonnas peaks tähelepanu keskmes olema hoone energiatarbimine ja -nõudlus;

10. kutsub Euroopa Komisjoni üles soovitada liikmesriikidel nende oma potentsiaali arvestades kujundada välja säästlik kütte- ja jahutussektor, võttes kasutusele tõhusad tehnoloogiad, edendades innovatsiooni ja kõrvaldades õiguslikud ja haldustakistused;

11. avaldab kahetsust asjaolu pärast, et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste roll ei ole strateegias piisavalt määratletud, ja rõhutab, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on peamised institutsioonid, kes vastutavad kütte- ja jahutussektori eest. Kohalikud omavalitsused ei ole mitte ainult hõlmatud taristu arendamise ja haldamise, vaid on ka suurimate energiatarbijate hulgas;

12. toonitab asjaolu, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused püüavad nii palju kui võimalik kaasa aidata säästva energia eesmärkide saavutamisele. Paljudel linnadel kogu Euroopas on juba aastaid olemas kliimalased ja säästva energia tegevuskavad, mis hõlmavad vähese CO₂-heitega soojus- ja elektrienergia tootmist, taastuvate energiaallikate kasutamist ja energiatõhususe suurendamise meetmeid;

13. rõhutab, et Regioonide Komitee kui ELi kohalike ja piirkondlike esindajate kogu omistab oma tegevuses energiaküsimuste suurt tähtsust ning energialiitu käsitlevate ettepanekute kontekstis on mitmes arvamuses⁽³⁾ esitatud soovitusi energiasektori arendamise kohta, konkreetseid viiteid kohalike ja piirkondlike omavalitsuste tähtsale rollile säästva energiapoliitikaeesmärkide täitmisel ning soovitusi liikmesriikide kesktasandi asutuste ja kohalike omavalitsuste aktiivsemaks omavaheliseks koostööks, pidades silmas otsustusprotsessi ja tarbijahuvide kaitset;

14. tuletab meelde, et Regioonide Komitee on juba korduvalt juhtinud tähelepanu kohalike ja piirkondlike omavalitsuste määravale rollile koostootmise arendamisel. Asjaomane elektri- ja soojusenergia koostootmise tehnoloogia võimaldab ära kasutada peaaegu 90 % kütuse primaarenergiast. EL peaks looma vajalikud tingimused nende väga tõhusate rajatiste tegevuskuludid katva käitamise edendamiseks⁽⁴⁾;

⁽²⁾ Komisjoni 16. jaanuari 2012. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 244/2012, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta ja kehtestatakse võrdlusmeetodite raamistik hoonete ja ehitusdetailide energiatõhususe miinimumnõuete kuluoptimaalse taseme arvutamiseks (ELT L 81, 21.3.2012, lk 18).

⁽³⁾ Regioonide Komitee arvamus „Energialiidu pakett“.
Regioonide Komitee arvamus „Taskukohane energia kõigile“ (ELT C 174, 7.6.2014, lk 15). ELi Nõukogu eesistujariigi Kreeka 4. novembri 2013. aasta kiri.
Regioonide Komitee arvamus „Taastuvenergia, Euroopa energiaturu oluline osaline“ (ELT C 62, 2.3.2013, lk 51).
Regioonide Komitee arvamus „Energiatõhusus“ (ELT C 54, 23.2.2012, lk 49).
Regioonide Komitee arvamus „Euroopa Liidu energia tegevuskava 2011–2020“ (perspektiivarvamus) (ELT C 42, 10.2.2011, lk 6).
Regioonide Komitee arvamus „Strateegiline energiaülevaade ja ehitiste energiatõhusus“ (ELT C 200, 25.8.2009, lk 41).
Regioonide Komitee arvamus „Taastuvenergia edendamine“ (ELT C 325, 19.12.2008, lk 12).

⁽⁴⁾ Regioonide Komitee arvamus „Taastuvenergia, Euroopa energiaturu oluline osaline“.

15. peab oluliseks, et energiahinnad jääsid taskukohaseks ELi vaeseimatele elanikele, kes kulutavad sageli suure osa sissetulekust küttele, jahutusele, valgustusele ja kodumasinatele, ning et energiatõhususe kavade puhul arvestataks esmajoones kõige raskemas olukorras elavate inimestega ⁽⁵⁾;

Kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemid, individuaalne soojusenergiavarustus

16. on seisukohal, et kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemid sobivad suurepäraselt selleks, et ühendada erinevad energiaallikad energiatootjate ja tarbijatega. Kaugküte võib olla soojusenergiaga varustamise üks puhtamaid vorme ning see võib etendada kesket rolli CO₂-heite vähendamisel, samuti aitab see tagada energiasõltumatus ja energiapuuduse. Seepärast tuleks kõikjal, kus tingimused soodsad ja on võimalik tõendada üldisi keskkonnavalaseid eeliseid, pidada esmatähtsaks selliste süsteemide arendamist;

17. juhib tähelepanu asjaolule, et suure rahvastikutihedusega piirkondades võivad kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemid olla suurepärase kütte ja jahutusega varustamise viis ning et sellisel juhul tuleb kõik meetmed suunata energiatootmise tõhususe tagamisele ja anda tarbijatele suuremad võimalused kasutada CO₂-neutraalsetest energiaallikatest toodetud soojusenergiat ja elektrit. Tuleb märkida, et erinevused liikmesriikide energiasüsteemide vahel on märkimisväärsed ja puudub üks universaalne mudel, mis sobiks kõigile riikidele. On oluline, et stiimulid energiatootmise uute vormide edendamiseks on kavandatud nii, et nad ei õhnestaks hästitoimivaid süsteeme kohalikul ja piirkondlikul tasandil;

18. leiab, et kaugküttevõrgud võimaldavad tõepoolest kodumajapidamisi tõhusalt energiaga varustada, ning kutsub riigi ja ELi tasandi valitsusi üles pakkuma toetust võimaliku vajaduse korral olemasolevaid võrke ajakohastada ja laiendada. See puudutab ka kohalikke (üldvõrgust eraldatud) biogaasi ülekandevõrkusid, mis on kohandatud eratarbijate kütusega varustamiseks kohapeal;

19. märgib samuti, et ELis on mitmeid piirkondi, kus rahvastiku paiknemist arvestades on individuaalküte kõige tõhusam või isegi ainus majanduslikult või tehniliselt teostatav lahendus; rõhutab, et nendes piirkondades tuleks suuremat tähelepanu pöörata sellele, kuidas edendada hoonete varustamist taastuvatest energiaallikatest toodetud soojus- ja elektrienergiaga ning soodustada vanade katelde asendamist uutega, mis on tõhusamad ja saastavad vähem. Seda tuleks teha, pidades silmas ka õhukvaliteedi küsimust, sest mõnes Euroopa riigis põhjustab kuni kolm neljandikku peentolmu tekitatud õhusaastest eramajapidamistes soojatootmiseks kasutatav tahkekütus;

20. märgib, et kütte- ja jahutussüsteemide tõhus arendamine hõlmab ka energiaallikate ühendamist tööstuse ja tarbijatega. Näiteks võiks kütte-, jahutus- ja elektrivõrkude ühendamine vähendada energiasüsteemide üldist maksumust ja tuua kasu tarbijatele. Selleks tuleb luua uusi ja innovaatilisi tehnilisi lahendusi;

Hoonete energiatõhususe suurendamine

21. toonitab, et energiatõhusus seondub kindlasti kõige enam hoonetega, sest need pakuvad tohutut potentsiaali energia säästmiseks. 45 % Euroopa Liidus kasutatud kütte- ja jahutusenergiast langeb elamusektori arvele ⁽⁶⁾. Seega peab energiatõhususe parandamine selles valdkonnas jääma prioriteediks ka edaspidi;

22. toonitab, et hoonete energiatõhusus tuleneb eri meetmete kombineeritud kasutamisest ja kujutab endast võimet saada igast energiaühikust võimalikult suurt kasu: ratsionaalne energiakasutus, energiasäästlike tehnoloogiate rakendamine ja taastuvate energiaallikate kasutamine ning tarbijate energiasäästliku käitumise edendamine. Tuleks märkida, et ehitusmaterjalide ja -tehnoloogiate valikus tuleks juhinduda terviklikust käsitlusviisist ning kohaldada säästva ehituse prioriteete;

23. juhib tähelepanu asjaolule, et energiasääst hoone kogu olelusringi jooksul sõltub suurel määral otsustest, mis tehakse uue hoone projekteerimisel või olemasoleva hoone renoveerimiskava koostamisel. Seepärast soovib komitee keskenduda protsessi jätkusuutlikule juhtimisele varajases projekteerimise etapist alates, kasutades uuenduslikke vahendeid, nt ehitusteabe modelleerimist (Building Information Modelling – BIM) ⁽⁷⁾;

⁽⁵⁾ Regioonide Komitee arvamus „Euroopa Liidu energia tegevuskava 2011–2020“ (perspektiivarvamus).

⁽⁶⁾ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A52016DC0051>.

⁽⁷⁾ https://en.wikipedia.org/wiki/Building_information_modeling

24. teeb ettepaneku vaadata praegused renoveerimismudelid läbi, analüüsides nende tugevaid ja nõrku külgi ning hinnates liikmesriikide kogemusi tarbijate jaoks atraktiivsete rahastamismudelite väljatöötamisel. Samuti tuleb kõrvaldada renoveerimise õiguslikud ja haldustakistused. Ligikaudu 70 % ELi kodanikest elab eraelamutes. Sageli omanikud loobuvad kulutasuvast renoveerimisest, sest neil ei ole piisavalt teavet selle eelistest, nad ei ole tehniliste valikute osas saanud erapooletut nõu ning neil tuleb toime tulla erinevate huvide (nt kortermajades) ja rahaliste piirangutega. Seepärast peavad liikmesriikide ametiasutused ning kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused keskenduma avalikkusega suhtlemisele, et suurendada teadlikkust energiatõhususe parandamise meetmete rakendamisest ja edendada energia säästmist;

25. kutsub kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi üles otsima võimalusi erasektori ja energiateenuse ettevõtjate kaasamiseks energiatõhususe parandamise meetmete rakendamisse, luues soodsad tingimused ning kõrvaldades haldus- ja õiguslikud takistused;

26. soovib hoonetes rohkem kasutada arenenud tehnoloogiaid, mis, tegemata järeleandmisi tarbijamugavuse aspektist, aitavad vähendada energiatarbimist siseruumide kütmiseks, jahutamiseks, ventileerimiseks, valgustamiseks, vee soojendamiseks ja muude vajaduste rahuldamiseks. Näiteks on olemas soojustagustehnoloogiad, mis eemaldavad tõhusalt hoone heitõhust soojust ja suunavad selle soojust sissepuhkeõhku – sellega võib säästa märkimisväärse osa siseruumide soojendamiseks kasutatavast energiast;

27. märgib, et üks komisjoni lähenemisviisidest hoonete energiatõhususe parandamiseks toetub suuresti arukatele süsteemidele, mis pakuvad vahendeid mõõtmiseks, kontrollimiseks ja automatiseerimiseks, ning sellega antakse tarbijatele rohkem võimalusi nõudluse juhtimisel kaasa rääkida. Need meetmed on põhimõtteliselt tervitatavad. Siiski on kahtlusi seoses nende mõjuga majanduse ja eraelu puutumatus aspektist, mis vajab täiendavat uurimist ja mille tõttu peaksid arukad mõõtmissüsteemid jääma vabatahtlikuks;

28. rõhutab, et oluline on propageerida passiivmaju, mille energiatarbimine on väga väike, ning toetab ja innustab alternatiivseid energiaallikaid kasutavate aktiivmajade kontseptsiooni suuremat praktikas kasutamist;

29. rõhutab selle olulisust, et ehitussektor järgiks vastutustundlikku lähenemisviisi; soovib kehtestada seadmete ja uute hoonete puhul rangemad soovituslikud standardid ning karmistada soovituslikke projekteerimis- ja konstruktsiooninõudeid, mis innustaksid arhitekte, planeerijaid ja projekteerijaid looma arukate hoonete nõuetele vastavaid maju;

30. juhib tähelepanu asjaolule, et ELi kütte- ja jahutusstrateegia eesmärkide saavutamiseks on oluline järgida integreeritud käsitlusviisi ja kvartalite kaupa renoveerimist; st, et lisaks hoonete renoveerimisele on mõttekas korraldada kogu ümbruskonnas integreeritud keskkondlik uuendamine, taristu ajakohastamine, rohealade rajamine, jalgrattasõbraliku taristu loomine jne;

Tööstus, koostootmine ja taastuvad energiaallikad

31. juhib tähelepanu tööstuse märkimisväärsele energiasäästu potentsiaalile lähtuvalt tööstussümbioosi kontseptsioonist, mis on oluline element üleminekul ringmajandusele; sedastab, et paljudes kohtades tekivad ülemäärased sooja- ja külmavood, mis juhitakse lihtsalt keskkonda. Komitee jagab seisukohta, et heitsoojus- ja heitjahutusenergia kasutamine kaugkütte- ja kaugjahutusvõrkudes vähendaks primaarenergia kasutust ja oleks kasulik nii majandusele kui ka keskkonnale. Kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on selles tähtis roll, sest nad vastutavad küttesüsteemide kavandamise eest;

32. märgib, et tööstust tuleks energiakulude vähendamiseks julgustada pöörama rohkem tähelepanu olemasolevate tehnoloogiate tõhusamale kasutamisele. Tööstuse osa moodustas ELi kogu energia lõpptarbimisest 2012. aastal neljandiku. 73 % sellest kasutati kütteks ja jahutuseks ⁽⁸⁾;

⁽⁸⁾ Vt joonealune märkus 1.

33. kutsub Euroopa Komisjoni üles keskenduma rohkem innovatsioonile tööstuses ning toetama taastuvate energiaallikate kasutamist ja uute vähese CO₂-heittega tehnoloogiate, sh süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise tehnoloogia arendamist, mis võivad tõhusalt kaasa aidata kliimamuutuse leevendamisele, ning on seisukohal, et heitkogustega kauplemise reformitud süsteem on selles valdkonnas äärmiselt oluline vahend;

34. jagab seisukohta, et soojus- ja elektrienergia koostootmise potentsiaal ei ole praeguseks veel ammendunud. Seepärast kutsub komitee komisjoni üles töötama välja konkreetse tegevuskava, milles tuuakse üksikasjalikult välja soovituslikud meetmed koostootmise soodustamiseks.

35. kutsub riikide ametiasutusi üles konsulteerima koostootmise arendamist käsitlevate otsuste osas kohaliku ja piirkondliku tasandiga. Lisaks sellele tuleks kõrvaldada koostootmise arengu halduslikud ja regulatiivsed takistused, võttes arvesse kohapealseid tingimusi ja võimalusi ning koostootmise laiendamiseks saadavat majanduslikku kasu, mis hõlmab tööstuse konkurentsivõime suurendamist oma heitsoojuse ärakasutamise kaudu;

36. leiab, et taastuvate energiaallikate kasutamine kütte- ja jahutussektoris võiks olla üks viis asjaomaste sektorite töhusa arengu tagamiseks. Kaugküttesüsteemides võiks kasutada erinevaid taastuvaid ja kohalikke ressursse, sh jääenergia, biokütused, olmejäätmed, päikese- ja geotermiline energia jne. Seega tuleks ergutada süsteemide arendamist, võimaldades taastuvate energiaallikate hõlmamist;

Kütte- ja jahutussektori rahastamisvajadus ja -võimalused

37. rõhutab, et töhususe parandamine kütte- ja jahutussektoris nõuab märkimisväärseid rahalisi vahendeid ning seega on äärmiselt tähtis kujundada välja ühine lähenemisviis ja otsida paremat kooskõla erinevate rahastamisallikate vahel;

38. soovib läbi vaadata eri tasanditel olemasolevad finantstoetuste skeemid, mida saab kasutada kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemide arendamise, energiatõhususe ja taastuvenergia kasutamise toetamiseks. Teiseks kutsub komitee üles pingutama atraktiivsete rahastamisskeemide loomise edendamiseks, et olla suuteline rakendada kütte- ja jahutussektoris tõhusamaid meetmeid;

39. soovib edendada innovaatiliste rahastamisvahendite kasutamist kütte- ja jahutussektori arendamise rahastamiseks, julgustada investeringuid puhtasse tehnoloogiasse ja hõlbustada erasektori kaasamist. Oluline on otsida sünergiat uute rahastamisviiside ja -võimaluste vahel ning kohaldada finantskorraldusmeetmeid, nagu madala intressiga laenud, tagatised, intressitoetus, kapitaliinvesteeringud, väärtpaberistamine jne;

40. rõhutab, et ELi kütte- ja jahutusstrateegia rakendamine ning suuremate projektide rahastamine võidaksid võimalusest kombineerida Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide (ESIF)⁽⁹⁾ Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi (EFSI) finantsvahenditega. Seepärast kutsub komitee üles kohaldama ELi liikmesriikides võimalikult ulatuslikult meetmeid kombineeritult ning seda protsessi kiirendama ja lihtsustama;

41. juhib tähelepanu vajadusele edendada energiateenuse ettevõtjate (ESCO) mudeli suuremat kasutust energiaprojektide puhul ning kõrvaldada õiguslikud ja haldustakistused, mis ei lase seda kütte- ja jahutusvaldkonnas kasutada. Komitee märgib samuti, et on oluline jätkata struktuurireforme ELi liikmesriikides eesmärgiga kõrvaldada kütte- ja jahutussektorisse investeerimist takistavad asjaolud ning vähendada bürokraatiat;

42. rõhutab, et koostöö Euroopa Investeerimispannaga (EIP) on oluline ning et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused vajavad toetust täiendavate rahastamisallikate leidmisel ja suuremate energiatõhususe projektide rakendamisel. Näiteks Leedu lõi EIP abil JESSICA programmi raames innovaatilise fondi, kaasas täiendavaid rahastamisallikaid ja saavutas mitmekordistava mõju;

⁽⁹⁾ http://ec.europa.eu/contracts_grants/funds_lt.htm

43. tunneb heameelt Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi (EFSI)⁽¹⁰⁾ osutatava toetuse üle, rõhutades seejuures eriti esimese järjekoha kahju tagatise andmist ja investeerimist laiaulatuslikumatesse kõrge riskiga energiatõhususe projektidesse. Komitee märgib samuti, et EFSI on olnud eriti kasulik väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele. Seepärast rõhutab komitee vajadust tõhustada kohalikul tasandil tegevust teadlikkuse suurendamiseks, et ergutada EFSI ulatuslikumale kasutamisele liikmesriikides, kus fondi tegevus on seni olnud piiratud;

44. tervitab Euroopa investeerimisprojektide portaali (EIPP)⁽¹¹⁾ – veebipõhist platvormi Euroopa projektide arendajate ja investorite ühendamiseks. Komitee soovib täiendada platvormi finantsinstrumentide kirjeldustega, koondades kokku hea tava näited ELi liikmesriikides energiaprojektide rahastamise programmide väljatöötamise kohta;

45. on seisukohal, et oleks kasulik, kui ELi koostaks energiasektori tõhusa haldamise ja rahastamise suunised ning tooks näiteid tõhusa haldamise võimalike mudelite kohta, mida kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused saaksid kütte- ja jahutussektoris kasutada;

Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste roll

46. märgib kohalike ja piirkondlike omavalitsuste olulist rolli kütte- ja jahutussektoris:

- kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on otsene vastutus sektori eest: nad korraldavad teenuste osutamist, vastutavad süsteemi kavandamise eest ning tegelevad süsteemi arendamise ja ajakohastamisega seonduvate rahastamisküsimustega;
- kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on kõiki selle sektori osalejaid – tarbijaid, tarnijaid, tootjaid, investoreid ja süsteemihaldureid – ühendav lüli ning nad aitavad muu hulgas kaasa keskkonnakvaliteedi parandamisele;
- keskse tähtsusega otsuseid tehakse kohapeal ja seal tekivad peamised algatused. Kohalik tasand on koht, kus teooria rakendatakse praktikasse ning õigusnõuded saavad nähtavateks ja käegakatsutavateks tulemusteks;
- tarbijate teavitamine ja konsulteerimine;

47. märgib, et ruumilise planeerimise eest vastutajatena võivad kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused aidata edendada taastuvenergia kasutamist ning parandada energiatõhusust kohalikul ja piirkondlikul tasandil, näiteks kehtestades kaugeleulatuvaid eesmärgi ja tegevuskavasid, lihtsustades haldusmenetlusi ja eeskirju või pakkudes rahalist toetust;

48. avaldab kahetsust, et kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi ei nimetata strateegias kütte ja jahutuse oluliste sidusrühmadena, ning kutsub Euroopa Komisjoni üles kohtlema kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi selles valdkonnas edasiste meetmete elluviimisel keskkvaliteetiga samaväärsete partneritena;

49. leiab, et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli taristu kavandamisel ja rajamisel, investorite kaasamisel ning tarbijate teavitamisel ja nõustamisel arvestades tuleks nendega tulevaste konkreetsete meetmete osas konsulteerida;

50. märgib, et paljudes riikides vastutavad kütte ja jahutuse eest kohalikud omavalitsused (st, et tegemist on kommunaalteenusega). Seepärast on kohalikul tasandil sel alal keskne tähtsus, et julgustada sektori sidusrühmi (kodumajapidamised, tööstus) osalema sektori arendamises, luues tingimused konkurentsi suurendamiseks ja küttekulude vähendamiseks;

Teavitamise ja üldsuse kaasamise olulisus

51. märgib, et energia ja ressursside tõhusat kasutust võimaldavate nüüdisaegsete tehnoloogiate ning tõhusate ja säästlike kütte- või jahutussüsteemide üldise kasutamise edendamine aitab tagada välisõhu kvaliteedi ning individuaalse ja sotsiaalse heaolu;

⁽¹⁰⁾ <http://www.eib.org/efsi/index.htm>

⁽¹¹⁾ https://ec.europa.eu/priorities/european-investment-project-portal-eipp_en

52. märgib, et renoveerimine või üleminek muudele kütuseliikidele või muud meetmed üksi ei anna märkimisväärseid tulemusi, ülioluline on asjakohane teave. Hoonete omanikel puuduvad sageli teadmised renoveerimise eelistest. Kütte ja jahutus moodustavad keskmiselt 6 % eurooplaste tarbimiskuludest. 11 % elanikkonnast ei ole võimelised talvel oma kodu piisavalt soojana hoidma⁽¹²⁾. Tarbijate valikud on piiratud, kuna neil puudub teave tegeliku elektritarbimise ja tegelike kulude kohta, ning sageli ei ole neil ka piisavalt rahalisi vahendeid, et investeerida ülitõhusatesse tehnoloogiatesse. Tehnoloogiaid ja lahendusi on kogu kasutusiga hõlmavate kulude ja tulude ning kvaliteedi ja usaldusväärseuse aspektist keeruline võrrelda. Seepärast soovib komitee, et keskvalitsus ning kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused peaksid tegema koostööd üldsuse teadlikkuse tõstmisel ja tarbijate harimisel energiatõhususe meetmete ja energiasäästlike tehnikate alal;

53. märgib, et teaduse ja tehnika arengut arvestades ei ole kütte- ja jahutussektoris (nagu paljudes teisteski sektorites) piisavalt spetsialiste, kellel oleksid asjakohased teadmised energiatõhusate hoonete ehitamise, energiatõhususe ja taastuenergia tehnoloogiate alal. Selle probleemi lahendamiseks on oluline, et kõik sektori sidusrühmad teeksid koostööd kvalifitseeritud spetsialistide koolitamisel, konsultatsioonide korraldamisel ning teadlikkuse suurendamise ja haridusprogrammide rakendamisel;

54. tervitab Euroopa investeerimisnõustamise keskuse (EIAH)⁽¹³⁾ loomist, mis pakub era- ja avaliku sektori projektide arendajatele tehnilist abi ja kohandatud nõustamist. Komitee märgib siiski, et kohane oleks osutada rohkem nõustamisteenuseid kohapeal, neid vajavatele ettevõtjatele lähemal. Oluline on suurendada avalikkuse ja sektori sidusrühmade teadlikkust energia säästmisest;

55. tervitab komisjoni algatusel põhinevat linnapeade pakti, millega kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused kohustuvad vähendama CO₂-heidet ning mis aitab seega kaasa säästva energiapoliitika rakendamisele, ja kutsub Euroopa Komisjoni üles looma stiimuleid sarnastes algatustes osalemiseks.

Brüssel, 12. oktoober 2016

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Markku MARKKULA

⁽¹²⁾ Vt joonealune märkus 1.

⁽¹³⁾ <http://www.eib.org/eiah/index.htm>